

mig (Madvig) — Betænkning paa Betænkning, men vi bede om Fuldstændighed og Heelhed i Drøftelsen.

Naar det tidligere nævnte ærede Medlem (Bloug) med Hensyn til, hvad der var ytret om den almindelige Mening i Kirken angaaende denne Sag, og specielt med Hensyn til Betydningen af de indkomne Adresser, gjorde opmærksom paa, at der i den omdeelte statistiske Oversigt over disse var indløbet en Feil for Aalborg Stifts Vedkommende, da havde han fuldstændig Ret deri; denne Feil er steet i Bureauet, men den er allerede rettet i selve Tillæget til Tidenden. Det kan gjerne være, at der muligt er flere Feil af denne Art, men med Hensyn til hele Tallet gjør det jo ikke Noget, om de enkelte Adresser henføres til det ene eller det andet Stift. Jeg troer derimod, at det ærede Medlem havde mindre Ret, naar han sagde, at der ikke var agiteret fra den anden Side. Jeg vil nok indrømme, at der ikke er gjort Forsøg paa at lade Modadresser fremkomme, men jeg skulde tage meget feil, om Tidsforholdet dog ikke maa siges at være dette, at den Adressebevægelse, som nu er kommen tilstede, er fulgt efter en under forrige Samling begyndt meget mindre Adressebevægelse fra den modsatte Side. Hvad dernæst Geistlighedens Stilling angaaer, saa troer jeg, at det ærede Medlem feiler groveligen, naar han mener at kunne paastaae, at dens Modstand mod Lovforslaget skulde være bleven mindre nu, end den var isjor, og naar han søgte at føre et Bevæis derfor ved at gjøre opmærksom paa, at det jo ikke var saa overmaade mange Geistlige, der iaar havde underskrevet de indgivne Adresser. Det er vistnok med velberaad Du, antager jeg, at Præsterne, der allerede under forrige Nigsdagsamling, saa bestemt som der kunde være Tale om, vare optraadte som Modstandere af det da foreliggende Lovforslag, i det Hele iaar have holdt sig udenfor det, der maatte blive stemplet som en Gjentagelse fra deres Side, ikke at tale om, at Præsterne jo derhos i indværende Aar have kunnet see hen til Landemoderne og til Biskopperne, der have talt paa hele Kirkens Begne. Det er altsaa, saavidt jeg kan see, meget uhjemlet at paastaae, at der

skulde have viist sig en aftagende Modstand fra Geistlighedens Side imod Lovforslaget.

Med Hensyn til Sagens mere egentlige Realitet gjorde det ærede Medlem (Bloug) opmærksom paa, at Grundlovens § 76 jo dog ligesaa vel for Folketirkens Medlemmer som for andre Statsborgere maatte siges at give Frihed til at danne Samfund og altsaa ogsaa til at danne saadanne Valgmenigheder som dem, hvorom Talen her er, saa at den foreslaaede Rettighed hertil altsaa var en ganske naturlig. Ogsaa med Hensyn til dette Punkt er der allerede tildeels givet Svar fra et andet Medlems Side. Jeg vil ikke for mit Vedkommende behøve i saa Henseende at recurrere til det Fortolkningsmiddel, som ligger i Forbindelsen mellem Grundlovens §§ 75 og 76. Jeg vil allerede have tilstrækkelig Støtte for min Opfattelse af § 76 i den almindelige Betragtning, at for alle Samfund, det være sig nu større eller mindre, høiere eller lavere, verdslige eller geistlige, maa det gjælde som Regel, at man enten maa være i dem eller ikke være i dem, og at, hvis man vil være i dem, da maa man underkaste sig de gjældende Regler og ikke forlange at være der, uden at underkaste sig disse. Altsaa: i Folketirken kan man være eller ikke være efter Behag, men, vil man være der, da maa man virkelig underkaste sig de for den gjældende Regler, indtil disse forandres, og de Medlemmer af Folketirken, der vil gjøre Brug af den i Grundlovens § 76 hjemlede Ret, maa træde ud af Folketirken. Dette synes mig at være klart. — Naar det strax efter heed fra det ærede Medlems Side, hvad Skade det da kunde gjøre for de tilbageværende Menighedsmedlemmer, at det misforpøiede Mindretal traadte ud, idet det jo slet ikke kom de Tilbageværende ved, saa svarer jeg dertil, at det er en underlig Mistkjendelse af hele Menighedslivets Betydning at mene, at det skulde være en Menighed ligegyldigt, om den førte et kraftigt eller svagt Liv, om den var mere eller mindre talrig, om den maafkee var nærved ganske at maatte ophøre, fordi de Allersteste vare traadte ud af den. Jeg forstaaer ikke dette. Der er ved Lovforslaget kun blevet tænkt paa det Individuelle, blevet tænkt paa Fyldestgjørelse for Individet